

Ortaö?retim Ö?rencileri ?çin Okul Tükenmi?li?i Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Ortaö?retim Ö?rencileri ?çin Okul Tükenmi?li?i Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=28353>

Özet

Ortaö?retim Ö?rencileri ?çin Okul Tükenmi?li?i Ölçe?i (OOTÖ), Ay?e Aypay taraf?ndan 2012 y?l?nda geli?tirilm?, ortaö?retim düzeyindeki ö?rencilerin ya?ad??? okul temelli tükenmi?li?i ölçmeyi amaçlayan özgün bir psikometrik araçtır. Ölçek, ö?rencilerin akademik ya?amlar?nda kar??la?t?klar? bask?, s?k?lma, ilgisizlik ve yetersizlik hislerini çok boyutlu bir yapıda ele almaktadır. OOTÖ, yedi farklı alt boyutu ve toplam 34 maddesi ile okul tükenmi?li?inin sadece ders çal??maya kar?? duyulan yorgunluktan ibaret olmad???n?, aynı zamanda aile, ö?retmen tutumlar? ve dinlenme gereksinimleri gibi çevresel faktörlerden de etkilendi?ini ortaya koymaktadır. Ölçek, 5'li Likert derecelendirme sistemi kullan?larak yan?tlanmaktadır (1= hiçbir zaman - 5= her zaman).

Anahtar Kelimeler

Okul Tükenmi?li?i, Ö?renci Tükenmi?li?i, Ortaö?retim, Akademik Stres, Psikolojik Ölçme, Tükenmi?lik Ölçe?i, Ay?e Aypay.

Yazarlar

Ay?e Aypay

Amaç

Ortaö?retim Ö?rencileri ?çin Okul Tükenmi?li?i Ölçe?i'nin temel amacı, 14-18 ya? aral???ndaki ortaö?retim ö?rencilerinin okul ortam?nda ya?ad?klar? tükenmi?lik düzeylerini ve bu tükenmi?li?in spesifik kaynaklar?n? belirlemektir. Bu araç, ö?rencilerin okul görevlerine, ö?retmenlere, ödevlere ve aile beklentilerine yönelik geli?tirdikleri olumsuz duygusal ve bili?sel tepkileri sistematik olarak ölçerek, e?itimciler ve psikolojik dan??manlar için müdahale stratejileri geli?tirmeye yönelik de?erli veriler sa?lamay? hedefler.

Ölçek, okul tükenmi?li?ini tek boyutlu bir kavram yerine, ö?rencilerin ya?am?n?n farklı alanlar?n? etkileyen ve yedi ayrı faktörle temsil edilen karma??k bir sendrom olarak ele almaktadır. Bu çok boyutlu yapı, tükenmi?li?in önlenmesi ve azalt?lmas?na yönelik daha hedefli çal??malar yap?labilmesine olanak tan?maktadır.

Yapı

OOTÖ, okul tükenmi?li?i yap?s?n? yedi ana alt boyut üzerinden ölçmektedir. Bu yedi boyut, ö?rencilerin okul deneyiminin çe?itli yönlerinden kaynaklanan yorgunluk, ilgisizlik ve yetersizlik hislerini temsil eder. Ölçek, toplam 34 maddeden olu?makta olup, her bir alt boyut tükenmi?li?in belirli bir kayna???n? veya sonucunu yans?tmaktadır. Bu yapı, ö?renci tükenmi?li?inin sadece

ki?isel motivasyon eksikli?inden de?il, ayn? zamanda çevresel ve sistemsel faktörlerden de beslendi?i varsay?m?na dayan?r.

Ölçe?in ölçtü?ü yedi alt boyut ?unlard?r:

Okula ?lgi Kayb?: Okula gitme isteksizli?i ve genel akademik ilgi düzeyindeki dü?ü?.

Ders Çal??maktan Tükenme: Ders çal??may? s?k?c? ve yorucu bulma hali.

Aileden Kaynakl? Tükenmi?lik: Ailenin yüksek akademik beklentileri nedeniyle hissedilen bask? ve yorgunluk.

Ödev Yapmaktan Tükenme: Okul ödevlerini a??r bir yük olarak alg?lama.

Ö?retmen Tutumlar?ndan Bunalma ve S?k?lma: Ö?retmen davran??lar? nedeniyle okul ortam?n? çekilmez bulma.

Dinlenme ve E?lenme Gereksinimi: Akademik yük nedeniyle dinlenmeye ve e?lenmeye zaman ay?ramama.

Okulda Yetersizlik: Akademik görevleri yerine getirmede kendini s?k s?k yetersiz hissetme.

Geçerlik

OOTÖ'nün geçerlik çal??malar?, ölçe?in ölçmeyi amaçlad??? yap?y? ne derece do?ru ölçtü?ünü göstermektedir. Yap?lan yap? geçerli?i analizleri sonucunda, ölçe?in yedi faktörlü yap?s?n?n toplam varyans?n %61'ini aç?klad??? tespit edilmi?tir. Bu oran, ölçe?in maddelerinin, teorik olarak belirlenen yedi alt boyutu güçlü bir ?ekilde temsil etti?ini ve yap?sal geçerli?in yüksek oldu?unu göstermektedir.

Bu yüksek aç?klanan varyans de?eri, OOTÖ'nün ortaö?retim ö?rencilerinde okul tükenmi?li?i olgusunu ba?ar?yla ayr??t?rd???n? ve her bir alt boyutun kendine özgü bir tükenmi?lik bile?enini ölçtü?ünü kan?tlamaktadır. Bu bulgular, ölçe?in psikometrik aç?dan sa?lam temellere dayand???n? i?aret etmektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirlik analizleri, iç tutarlıl?k ve zamana kar?? kararlıl?k aç?s?ndan de?erlendirilmi?tir. OOTÖ'nün iç tutarlıl?k kat say?s? (Cronbach Alfa), ölçek alt boyutlar? için **.67 ile .86** aras?nda de?irmektedir. Bu de?erler, alt boyutlar?n genel olarak kabul edilebilir düzeyde iyi bir iç tutarlıl??a sahip oldu?unu göstermektedir.

Ek olarak, ölçe?in iki-yar? test güvenilirli?i (split-half reliability) katsay?s? alt boyutlar için **.63 ile .88** aral??ndadır. Bu aral?k, ölçe?in farklı yar?lar?n?n benzer sonuçlar üretti?ini ve zaman içinde ölçümlerin kararlı? oldu?unu desteklemektedir. Genel olarak, elde edilen güvenilirlik katsay?lar?, OOTÖ'nün tutarlı? ve güvenilir bir ölçüm arac? oldu?unu kan?tlamaktadır.

Faktör Analizi

Ortaö?retim Ö?rencileri ?çin Okul Tükenmi?li?i Ölçe?i'nin geli?tirilmesi sürecinde kullan?lan **faktör analizi**, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n? ortaya ç?karm??t?r. Analizler sonucunda, 34 maddelik ölçe?in, okul tükenmi?li?ini temsil eden yedi farklı faktör altında toplandı? belirlenmiştir. Bu yedi faktör, toplam varyans?n %61'ini açıklamaktadır.

Faktör yükleri ve faktörlerin ayr??ma derecesi, her bir maddenin sadece ait oldu?u alt boyutu temsil etti?ini ve di?er boyutlarla minimal düzeyde örtü?tü?ünü göstermiştir. Bu durum, ölçe?in yap?s?sal netli?ini ve faktörler arasındaki ayr?m gücünü peki?tirmektedir. Bu faktör yap?s?, ölçe?in teorik temeli olan okul tükenmi?li?inin heterojen do?as?n? desteklemektedir.

Araç

Test Tipi: Geli?tirme (Özgün bir ölçek geli?tirme çal??masıdır)

Format: 7 alt boyut ve 34 madde

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ortaö?retim Ö?rencileri

Ya? Grubu: Tipik olarak 14-18 ya? aralı??

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki genel lise ve dengi okullarda e?itim gören ö?renciler.

Test Metodolojisi: Bireysel veya grup uygulamasına uygun, öz bildirim temelli anket. Derecelendirme 5'li Likert ölçe?i kullan?larak yapılmaktadır (1= hiçbir zaman - 5= her zaman).

Anahtar Kelimeler

OOTÖ, e?itim psikolojisi, akademik stres, ö?renci performans?, psikometri, lise ö?rencileri, duygusal tükenme.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanıtıcıları: Bilgi Mevcut De?il

Ba?lı? Kurulu? E-posta Adresleri: ayseaypay@hotmail.com

Yaz??ma Adresi: Bilgi Mevcut De?il

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I?: 2012

?zinler ve Ücret: Ölçe?in ticari olmayan akademik ara?t?rmalarda kullan?m? genellikle ücretsizdir, ancak ölçe?i kullanmadan önce sorumlu yazar Ay?e Aypay ile e-posta yoluyla ileti?im kurulmas? ve izin al?nmas? tavsiye edilir. Ölçe?in orijinal makalesine ve detayl? kullan?m bilgilerine yazar?n yay?nlad??? dergi üzerinden eri?ilebilir.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi ?uradan indirilebilir: ortaogretim-ogrencileri-icin-okul-tukenmisligi-olcegi-ooto-toad.pdf

Kaynaklar

Aypay, A. (2012). Ortaö?retim Ö?rencileri ?çin Okul Tükenmi?li?i Ölçe?i (OOTÖ). *Kuram ve Uygulamada E?itim Bilimleri*, 12(2), 773-787.

Makale Ba?lant?s?: kuyeb.com

Ortaö?retim Ö?rencileri ?çin Okul Tükenmi?li?i Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmu? olup, hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Okula ?lgi Kayb? (6 madde): Okula gitmek istemiyorum.

Ders Çal??maktan Tükenme (6 madde): Ders çal??may? s?k?c? buluyorum.

Aileden Kaynakl? Tükenmi?lik (5 madde): Ailemin sürekli daha fazla ders çal??mam? istemesinden yoruldum.

Ödev Yapmaktan Tükenme (5 madde): Okul ödevlerini a??r bir yük gibi alg?lıyorum.

Ö?retmen Tutumlar?ndan Bunalma ve S?k?lma (4 madde): Baz? ö?retmenlerimin davran??lar? yüzünden okulu çekilmez bir yer olarak görmeye ba?lad?m.

Dinlenme ve E?lenme Gereksinimi (4 madde): Ders çal??maktan dinlenmeye ve e?lenmeye zaman bulamıyorum.

Okulda Yetersizlik (4 madde): Okulda s?k s?k kendimi yetersiz hissediyorum.